

'Afnemend aantal leerlingen leidt tot mooie samenwerking'

Leerlingen Eligant Lyceum kiezen eigen leerroute

Het afnemend aantal leerlingen op basisscholen in de regio dwong het Baudartius College en het Stedelijk Zutphen tot een samenwerking. De twee scholen grepen de kans om samen een nieuwe school met een nieuw onderwijsconcept op te zetten, die op termijn de moederscholen vervangt. Dit schooljaar is het Eligant Lyceum gestart met acht brugklassen. Elk schooljaar komt er een nieuwe jaarlaag bij, zodat de school na zes jaar volgroeid is. 'Leerlingen kiezen op het Eligant grotendeels hun eigen leerroute', vertelt rector Arnold van Gessel. 'Kiezen motiveert en zorgt dat leerlingen met meer plezier leren.'

TEKST BRIGITTE BLOEM FOTO ELIGANT LYCEUM

De Latijnse vervoeging 'eligant' staat dan ook voor 'laat ze kiezen'. Wekelijks heeft elke Eligant-leerling voor alle vakken een les van zestig minuten volgens het rooster. Alle andere uren zijn maatwerkuren, waarin zelfstandig wordt gewerkt en docenten beschikbaar zijn voor vragen en uitleg. Het Eligant Lyceum ontwikkelde per vakgebied drie soorten modules. Basismodules zijn de verplichte modules voor alle leerlingen. Samen met de vakdocent houdt de leerling bij wanneer een basismodule moet zijn afgerond. Ook zijn er keuzemodules, waarvan iedere

leerling er een aantal volgt. Tot slot zijn er de stermodules, deze starten na afloop van de lesdag. Voorbeelden van stermodules zijn sport, zang, beeldend, theater en certificaten voor de vreemde talen. Meer dan 170 van de 208 brugklasleerlingen volgen zo'n stermodule. Bij het maken van keuzes krijgen de leerlingen hulp van hun persoonlijke coach. Alle docenten vervullen tevens de rol van coach. Daarin worden ze getraind en begeleid.

Energie

'Als je met teams van twee verschillende scholen om de tafel moet, om een fusie te regelen, lekt al snel de energie weg', vertelt rector Arnold van Gessel. 'Als je aan dezelfde mensen vraagt om hun eigen onderwijs te ontwerpen, komt er juist enorm veel energie vrij. Dat is de manier waarop wij het hebben aangepakt.' Collega Elise Altena is onderwijscoördinator en docent Nederlands. Ze vult aan: 'We begonnen met het formuleren van de speerpunten waaraan ons onderwijs moest voldoen. Dus helemaal los van het bestaande onderwijs op onze scholen. Over drie speerpunten waren we het snel eens: 'Ik word gezien', 'Ik kies mijn eigen leerroute' en 'Ik kan het'. 'Juist omdat alle betrokkenen - docenten, ondersteuners, toeleverende basisscholen en leerlingen van de fusiescholen - de drie speerpunten helder voor ogen hadden, konden we vervolgens gericht gaan nadenken over de invulling van ons onderwijsconcept', schetst assistent-schoolleider Sem van der Ree, tevens oud-leerling van een van de fusiescholen. Elise vervolgt: 'Per vakgebied kregen we de opdracht om basis-, keuze- en stermodules voor het eerste leerjaar te ontwikkelen. Belangrijk onderdeel van de opdracht was om met de vakcollega's de basisstof vast te stellen die voor alle leerlingen verplicht is om met een voldoende af te sluiten in ongeveer vijftig procent van de tijd, waardoor we meer keuzeruimte voor leerlingen zouden creëren.'

'Ik heb geleerd dat het niet om het resultaat gaat, maar om de weg er naartoe'

leerling Eligant Lyceum

Betrokkenheid SLO

Een rigoureuze ingreep? Arnold legt uit waarom: 'Wij zien dat kinderen, als ze van de basisschool komen, al bepaalde dingen kennen en kunnen en zelf prima in staat zijn om keuzes te maken uit het aanbod van kennis en vaardigheden die ze nog niet beheersen of waar ze beter in willen worden. De volgende stap is dat de docenten los moeten komen van de methoden waarmee ze altijd gewerkt hebben. Dat is misschien nog wel het lastigste, want het lijkt wel of de methoden in al die jaren zijn gaan bepalen wat er in de lessen gebeurt.' Leerplanontwikkelaar van SLO Hanna Beuling en enkele van haar collega's hebben meegedacht in de ontwikkeling van het curriculum van het Eligant Lyceum, vanuit de insteek dat dit concept goed aansluit bij (hoog)begaafde leerlingen. Arnold: 'Het was erg nuttig tijdens dit proces deskundigheid over

curriculumontwikkeling in huis te hebben. SLO heeft veel expertise op het gebied van leerdoelen, doorlopende leerwegen en welke ruimte scholen hebben. Scholen mogen veel meer dan ze doorgaans denken en benutten niet altijd de ruimte die het landelijke curriculum hen biedt.'

Eligant-planner

Knelpunten waren er om te overwinnen. 'In ons enthousiasme en onze ambitie hebben we de vaardigheden van het zelf plannen door leerlingen wat overschat', zegt Sem. 'Juist als je als leerling veel keuzevrijheid hebt, moet je goed kunnen plannen. De coaches merkten al snel dat een flink aantal leerlingen daar moeite mee had. Dat kregen we ook terug van ouders.' Als oplossing besloot het team een planner te ontwikkelen. 'Gewoon op papier, waar de leerling voortdurend dingen bij kan schrijven, zonder een device op te hoeven starten', legt teamleider Marieke van Loo uit. 'De planner fungeert tevens als een routekaart, met toelichting wanneer de leerling welke stap zet. SLO blijft meekijken bij de ontwikkeling van dit onderdeel van ons onderwijsconcept, zodat we de planner door kunnen ontwikkelen en ook andere scholen hiervan kunnen leren.'

Zelfsturing

De school krijgt veel bezoek van collega's van andere scholen. 'We krijgen van onze gasten terug dat het opvalt dat de zelfsturing van leerlingen en de interactie met de leerstof in de maatwerkuren veel hoger is dan in een reguliere klasopstelling', vertelt Arnold trots. 'Die ervaring hebben wij zelf ook. We merken nu al dat onze brugklasleerlingen veel minder docentafhankelijk zijn. Ze werken zelfstandiger en veel gemotiveerder.' Het team van het Eligant Lyceum heeft zeker tips voor collega-scholen die willen innoveren. 'Begin met het formuleren van de leerdoelen', adviseert Arnold. 'En durf te schrappen. Deze doelen goed verwoorden, is wel een aparte tak van sport. Wij vonden het geen overbodige luxe daarbij de hulp van SLO in te schakelen.' Ook Marieke heeft een belangrijke tip: 'Ga aan de slag met mensen uit je team die enthousiast zijn. En luister goed naar je leerlingen!'

Meer over het nieuwe onderwijsconcept van het Eligant Lyceum, kijk op: eligant.nl

Ook talent stimuleren?

SLO heeft een poster samengesteld met doelen en vaardigheden voor talentontwikkeling. Kijk op talentstimuleren.nl/talentontwikkeling/hulpmiddel en schrijf in de zoekbalk 'Doelen Vaardigheden voor Ontwikkeling'.

SLO is voor verschillende projecten op zoek naar pilotscholen om mee samen te werken, misschien kan SLO ook voor uw school van betekenis zijn. Neem vrijblijvend contact op via info@slo.nl.